

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Datum
2023-04-04

Kopia:
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: LI2023/01786

Halmstads kommuns yttrande över Landsbygds- och infrastrukturdepartementet rapport Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap

Halmstads kommun har tagit del av landsbygds- och infrastrukturdepartementets rapport Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap. För Halmstads kommun är utredningen det i särklass viktigaste ställningstagandet för det nationella flygplatsinfrastruktursystemet på mer än ett decennium. Den ekonomiska situationen för de regionala flygplatserna är ytterst ansträngd, varför utredningen både är välkommen och nödvändig. Då utredningen i huvudsak berör just regionala flygplatsers framtid, ligger det ett stort ansvar att också belysa brister i utredningen som berör Hallands län och Halmstads kommun i remissvaret. Utöver de synpunkter som tas upp i detta yttrande ställer sig även Halmstads kommun bakom Länsstyrelsen i Hallands län-, Region Hallands-, samt Svenska regionala flygplatsers yttranden.

Halmstads kommuns synpunkter

Beredskapsflygplats

Halmstads kommun anser det som anmärkningsvärt att utredaren inte väljer att utse Hallands regionala flygplats, Halmstads flygplats, som en av beredskapsflygplatserna. Det är tydligt att utredarens analyser och förslag inte utgår från det breda perspektivet, och det bedömer Halmstads kommun som en allvarlig brist i utredningen. Enligt utredarens förslag kommer Hallands län bli ett av tre län i landet som inte får en utpekad beredskapsflygplats, detta medan andra län har två eller flera beredskapsflygplatser utpekade.

Halmstads kommun delar bedömningen som gjordes när bland annat Halmstads flygplats blev utpekad som beredskapsflygplats att det är viktigt att tillgodose behovet av en beredskapsflygplats i varje län. Halmstads flygplats har tillgång till bra bankapacitet och faciliteter och tillgodoser behov av samhällsviktig luftfart för hälso- och sjukvården.

Halmstads kommun instämmer med utredaren att grundläggande funktionalitet inom transportsektorn under fredstida krissituationer och i ytterligheten krig är en förutsättning för att flera andra samhällsviktiga sektorer funktionalitet ska kunna upprätthållas, men bedömer inte att det har tagits hänsyn till detta i utredarens förslag när Halmstads flygplats inte föreslås som beredskapsflygplats.

Försvarmaktens intressen

Halmstad innehar Sveriges största garnison och är även Sveriges enda luftvärnsregemente, nyligen uppdaterat med två nya vapensystem och med kraftig expansion planerad de kommande åren.

Halmstad är därmed en mycket viktig plats ur ett totalförsvarsperspektiv. Försvarens tekniska skolor i Halmstad utbildar bland annat samtliga JAS-tekniker i världen (Sverige, Thailand, Tjeckien, Ungern och Sydafrika), vilket är ca 1500-2000 försvarsanställda och Försvarens har successivt ersatt geografisk närvaro med strategisk rörlighet.

Utredaren hävdar att utredningens förslag ska säkerställa de statliga intressena. Det är därför uppseendeväckande att utredaren i nästa andetag uttrycker att Försvarens får säkerställa och ta ansvar för Försvarens intressen. Försvarens är i högsta grad ett statligt intresse, och detta vittnar om att utredningen egentligen har en utgångspunkt gällande vad som är bra för det statliga bolaget Swedavia, inte staten i stort. När det nuvarande säkerhetspolitiska läget vägs in är det extra viktigt att regementsstäderna stötts.

”Närheten och tillgången till Halmstad flygplats är en förutsättning för Försvarens verksamheter i Halmstad.” (Flygplatsutredning, 2020). Försvarens behov av tillgång till flygplatser kan inte fortsätta finansieras via lokala politiska beslut – staten måste garantera finanserna. Försvarens startar och landar i dagläget inom ramen för det miljötillstånd som innehas av den kommunala flygplatsen. Halmstad flygplats är en liten organisation, med begränsade resurser att arbeta med miljötillstånd och andra juridiska processer. Staten måste garantera juridiken och Försvarens möjligheter att använda regionala flygplatser och inte fortsatt vara beroende av lokala tillståndprocesser.

Halmstads kommun stödjer Infrastruktur- och Bostadsministern, Andreas Carlsson, i sin uppfattning om att ”Det nuvarande säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde understryker behovet av beredskapsflygplatser, bland annat utifrån totalförsvarets behov men även för att säkra samhällsviktig luftfart för till exempel ambulansflyg, brandflyg och räddningstjänst”.

Samhällsvikt

Halmstads flygplats ligger mycket nära Hallands sjukhus och är även viktig när det kommer till ambulans- och brandflyg, polisverksamhet, samt försvarens. Flygplatsen skapar därmed många arbetstillfällen för kommunen, och säkerställer även god beredskap när det kommer till både stora och små kriser.

Ur ett nationellt perspektiv är Halmstads flygplats en mycket viktig del av Sveriges flygplatsinfrastruktur, både under normala omständigheter och under en samhällsstörning. Det kan exempelvis handla om luftburna transporter som ansvarar och bistår vid sökinsatser, övervakning, skogsbrand och evakueringsbehov. Även flygplatsens anslutning till både Halmstad Garnison och närhet till Region Hallands sjukhus i Halmstad gör att flygplatsen bör inkluderas som beredskapsflygplats.

Ett exempel där flygplatsen kan komma att bli av väsentlig relevans, och som är specifikt för Halland, är när behov uppstår av civilt världsstöd vid en eventuell kärnteknisk händelse vid Ringhals kärnkraftverk. För att stödet ska kunna användas snabbt, effektivt och ändamålsenligt bedömer Länsstyrelsen att, i händelse av en kärnteknisk olycka, det hade varit fördelaktigt med en beredskapsflygplats på närbeläget avstånd från såväl Ringhals kärnkraftverk som Länsstyrelsens fältplats. Länsstyrelsen bedömer att en alternativ flygplats utöver Landvetter är nödvändig i händelse av

en sydvästlig vind i samband med eventuell kärnteknisk olycka, vilket kan begränsa användningen av Landvetter flygplats.

Ur både perspektiv för krisberedskap, totalförsvar och för försvarsplanering bör Halmstads flygplats inkluderas som permanent beredskapsflygplats. Hallands förmåga att möta fredstida störningar är grundläggande för möjligheten att verka under kriser och i krig.

Avslutande synpunkter

Avslutningsvis är Hallands län Sveriges sjunde största län sett till befolkning och även under lång tid det län med högst procentuell befolkningstillväxt i Sverige, vilket allt pekar på kommer fortsätta framöver. Dessutom är Hallands län ett populärt turistmål, särskilt under sommarmånaderna, vilket innebär att befolkningen ökar ytterligare under dessa perioder. Därmed har Länsstyrelsen i Halland tidigare bedömt att en beredskapsflygplats i länet är motiverat, sett även till befolkningsmängd, vilket även Halmstads kommun anser.

Både Länsstyrelsen i Halland och Region Halland har tidigare inkommit med synpunkter till Trafikverkets rapport om beredskapsflygplatser, och båda parter tryckte då på Halmstads flygplats vikt för beredskapen i länet. Dessa synpunkter har i och med förslagen i aktuell utredning inte tagits i beaktning.

Slutligen ställer sig kommunen frågande till vad som gäller när det kommer till upphandling av flygtrafik. När tekniken med elflyg har kommit längre fram i utvecklingen kan det finnas intresse från Halländskt håll gällande upphandlad trafik både inrikes och inom Norden. Det bör tydliggöras att regioner som inte innehar statliga flygplatser ska ha möjlighet att upphandla trafik sett utifrån regionens egna behov och utvecklingsmöjligheter.

För Halmstads kommun

Stefan Pålsson, kommunstyrelsens ordförande

Mattias Rossköld, kommundirektör